

Ravnanje z embalažo in odpadno embalažo v Sloveniji

*Brigita Šarc,
ARSO, Ljubljana*

Področje ravnanja z embalažo in odpadno embalažo je Slovenija začela pravno urejevati konec leta 2000, ko je s sprejetjem Pravilnika o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo postavila prve zakonske okvire in obveznosti za zavezance za ravnanje z odpadno embalažo.

Obveznosti zavezancev - proizvajalcev, pridobiteljev in uvoznikov embalaže, embalerjev, pridobiteljev in uvoznikov embaliranega blaga, končnih uporabnikov brez predhodnega dobavitelja ter proizvajalcev, uvoznikov in pridobiteljev t. i. servisne embalaže so, da na svoje stroške zagotovijo redno prevzemanje odpadne embalaže, ki je komunalni odpadek, od izvajalcev lokalnih gospodarskih javnih služb ravnanja s komunalnimi odpadki ter prevzemanje in zbiranje odpadne embalaže, ki ni komunalni odpadek, od končnih uporabnikov. Za tako zbrano odpadno embalažo morajo na svoje stroške zagotoviti ponovno uporabo, predelavo ali odstranjevanje tako, da so izpolnjeni predpisani okoljski cilji.

Te obveznosti zavezanci lahko zagotovijo na dva načina, in sicer s prenosom obveznosti na družbo za ravnanje z odpadno embalažo ali pa tako, da si sami pridobijo odločbo o vpisu v individualni sistem ravnanja z odpadno embalažo. Ti zavezanci morajo zagotavljati ravnanje s svojo odpadno embalažo, ki ni komunalni odpadek, sami, tako da svojo odpadno embalažo pri končnih uporabnikih zberejo sami in sami zanjo zagotovijo ponovno uporabo, predelavo ali odstranjevanje tako, da so izpolnjeni predpisani okoljski cilji.

Vsi ti zavezanci so bili do sprejetja nove Uredbe o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo dolžni posredovati ministrstvu letno poročilo o embalaži in odpadni embalaži. Prvič so zavezanci poročali za leto 2001. V spodnji preglednici je prikazano število zavezancev in število prejetih poročil po letih od 2001-2005.

	2001	2002	2003	2004	2005
Število podjetij in s.p.	805	996	1.056	1.068	1.150
Število poročil v bazi	1.008	1.236	1.309	1.585	1.435
Število poročil - embalaža z blagom, dana na trg v Sloveniji	569	692	776	798	874
Število poročil - končni uporabniki iz 20. člena pravilnika	206	238	270	326	304
Število poročil - prazna embalaža, dana na trg v Sloveniji	154	150	154	133	144
Število poročil - prazna servisna/enkratna embalaža, dana na trg v Sloveniji	15	25	26	21	21

Naloga družbe za ravnanje z odpadno embalažo pa je v tem, da za zavezance, ki so obveznosti s pogodbo prenesli na družbo, na območju vse Slovenije zagotavlja:

1. redno prevzemanje odpadne embalaže, ki je komunalni odpadki, v zbirnih centrih ali v centrih za obdelavo komunalnih odpadkov izvajalcev javne službe,
2. redno prevzemanje odpadne embalaže od distributerjev v zbiralnicah odpadne embalaže, ki jih upravlja, ali na prodajnem mestu distributerja, če se z njim tako dogovori,
3. prevzemanje in zbiranje odpadne embalaže, ki ni komunalni odpadki, od končnih uporabnikov,
4. ponovno uporabo, predelavo ali odstranjevanje prevzete in zbrane odpadne embalaže iz tega odstavka in
5. ravnanje z embalažo nevarnega blaga v skladu s predpisi, ki urejajo ravnanje z nevarnimi odpadki.

V letu 2003 je bilo izdano prvo dovoljenje družbi za ravnanje z odpadno embalažo - podjetju Slopak. Družba je z izvajanjem dejavnosti zbiranja odpadne embalaže za zavezance, ki so s pogodbo nanjo prenesli obveznosti pravilnika, začela v začetku leta 2004. Iz poročila družbe za leto 2004 izhaja, da je do konca leta 2004 na družbo Slopak preneslo obveznosti 987 zavezancev, kar je predstavljalo 125.712 ton embalaže, dane v promet v Sloveniji v letu 2004. Iz poročila za leto 2005 pa je razvidno, da je na družbo Slopak do konca leta 2005 preneslo obveznosti že 1088 zavezancev, kar je skupaj predstavljalo 137.411 ton embalaže, dane v promet v Sloveniji.

V letu 2005 sta na področju Slovenije delovali že dve družbi za ravnanje z odpadno embalažo. Prvi se je pridružila še družba INTERSEROH, ki si je pridobila dovoljenje le za ravnanje z odpadno embalažo, ki ni komunalni odpadki. Iz predloženega poročila podjetja Interseroh izhaja, da je do konca leta 2005 na to družbo preneslo svoje obveznosti 61 zavezancev, kar je predstavljalo 4.182 ton embalaže, dane v promet v Sloveniji.

Cilji ravnanja z odpadno embalažo, ki se spremljajo, so predpisani v pravilniku, sedaj pa tudi uredbi, kjer je določeno, da mora biti do konca leta 2007 predelanih najmanj 50 odstotkov ali največ 65 odstotkov skupne mase odpadne embalaže in od te predelane odpadne embalaže reciklirane najmanj 25 odstotkov in največ 45 odstotkov skupne mase materialov, ki so določeni v uredbi, od tega najmanj 15 odstotkov mase posameznega materiala. V letu 2001 je bil sprejet tudi Operativni program ravnanja z odpadno embalažo, kjer pa je še natančneje določena okvirna dinamika doseganja ciljev do konca leta 2007.

Za leto 2004 je bilo določeno, da je treba zagotoviti delež reciklirane in predelane odpadne embalaže skupaj 40 odstotkov (papirja 55 %, stekla 42 %, kovine 25 %, plastike 12 %, lesa 28 %).

Večina naporov agencije je bila v letih poročanja za leto 2001, 2002, 2005 usmerjena v cilj, da so zavezanci pravilno posredovali podatke o embalaži, ki so jo dali v promet v Sloveniji. Na podlagi analize rezultatov za leto 2004 je bilo tako ugotovljeno, da je Slovenija dosegla cilj glede zagotovitve deleža reciklirane in predelane odpadne embalaže - skupaj je bilo predelanih in recikliranih 43,2 odstotka odpadne embalaže, pri tem je bilo skupaj predelanih in recikliranih 17,9 odstotka steklene embalaže, 18,9 odstotka plastične embalaže, 76,2 odstotka papirne in kartonske embalaže, 24,0 odstotka kovinske embalaže ter le 4,6 odstotka lesene embalaže.

Za leto 2005 so že znani podatki o količini embalaže, dane v promet v Republiki Sloveniji. Embalerji in uvozniki so na trg dali 130.841 ton embalaže, v katero je bilo embalirano blago. V letu

2004 pa so proizvajalci in uvozniki dali v Sloveniji v promet 4.426 ton servisne oziroma embalaže za enkratno uporabo. Med končnimi uporabniki brez predhodnega dobavitelja so za leto 2005 poročala 304 podjetja. Skupaj so ti zavezanci za opravljanje svoje dejavnosti uvozili 22.499 ton embalaže.

Celotna količina embalaže, dane na trg v Sloveniji, znaša 269.949 ton. Od tega je 159.096 ton prazne embalaže (to je embalaže, ki jo bodo embalerji še napolnili z blagom, in servisne embalaže ter embalaže za enkratno uporabo) in 130.853 ton embalaže, ki je na trg prišla že napolnjena z blagom, vendar ne vključuje embalaže končnih uporabnikov iz 20. člena uredbe. V primerjavi z letom 2004 so zavezanci za leto 2005 poročali o:

- manjših količinah uvožene prazne embalaže (za 12.425 ton oziroma 12,0 %),
- manjših količinah uvožene embalaže, v katero je bilo embalirano blago (za 2.034 ton oziroma 2,4 %),
- manjših količinah embalaže, proizvedene v Sloveniji (za 3.582 ton oziroma 1,8 %),
- manjših količinah izvožene prazne embalaže (za 4.958 ton oziroma 8,5 %),
- manjših količinah izvožene embalaže z blagom (za 15.130 ton oziroma 7,8 %),
- manjših količinah prazne embalaže, dane na trg v Sloveniji (za 6.493 ton oziroma 4,5 %),
- večjih količinah embalaže, dane na trg v Sloveniji z blagom (za 5.102 ton oziroma 4,1 %).

Proizvajalci in uvozniki so v letu 2005 dali v Sloveniji v promet 4.426 ton servisne oziroma embalaže za enkratno uporabo. Ta količina predstavlja 3,4 odstotka vse prazne embalaže, dane na trg. Ta delež tako že četrto leto ostaja približno enak oziroma stabilen. V letu 2005 je 82,5 odstotka servisne oziroma embalaže za enkratno uporabo, dane na trg, slovenskega izvora. Glede na material, iz katerega je embalaža izdelana, je na prvem mestu plastika.

Med končnimi uporabniki iz 20. člena pravilnika so za leto 2005 poročala 304 podjetja. Skupaj so ti zavezanci za opravljanje svoje dejavnosti uvozili 22.499 ton embalaže. 356 ton te embalaže je bilo prazne (poročalo je 11 podjetij), 22.143 ton pa napolnjene z blagom. Slednja predstavlja 26,8 odstotka vse uvožene embalaže z blagom. Primerjava s poročanjem za leto 2004 pokaže, da se je ta delež zmanjšal za 0,7 odstotne točke. Največji padec beležimo pri leseni embalaži, 388 ton, temu pa s 326 tonami sledi embalaža iz papirja in lepenke. Struktura uvožene embalaže v posameznih letih glede na materiale pa ostaja dokaj izenačena. Največ je še vedno papirja in lepenke (43 %), sledi les (34 %), temu pa plastika (13 %) in kovine (11 %).

Analiza ravnanja z odpadno embalažo za leto 2005 še ni zaključena, saj je treba preveriti še podatke o zagotovljeni predelavi in recikliranju odpadne embalaže po embalažnih materialih.

V letu 2006 je bila sprejeta nova Uredba o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo, ki je prinesla kar nekaj novosti, ki se nanašajo tako na že obstoječe zavezance kot tudi na druge osebe, ki so vključene v krog ravnanja z odpadno embalažo, npr. določila, ki se nanašajo na zagotavljanje obveznosti distributerjev, končnih uporabnikov, npr. potrošnikov, ter izvajalcev javnih služb ravnanja s komunalnimi odpadki.

Pomembna novost na področju ravnanja z odpadno embalažo je tudi, da imamo v Sloveniji sedaj dve družbi, ki lahko zagotavljata ravnanje z odpadno embalažo, ki je komunalni odpadek, saj si je družba Interseroh pridobila okoljevarstveno dovoljenje za ravnanje z odpadno embalažo, ki je komunalni odpadek.

Summary: Management of Packaging and Packaging Waste in Slovenia

Slovenia started to regularize the field of packaging and packaging waste in 2000, when it adopted the Rules on the management of packaging and packaging waste and thus established the legal framework and determined the obligations of organizations connected with packaging waste. These have to ensure proper managing of packaging waste and meet prescribed environmental objectives. The article describes their tasks related to packaging waste management and gives statistical data for the period between 2001 and 2005. The analysis for 2005 has not been completed yet because data regarding the recovery of packaging waste and recycling of packaging waste by packaging material still need to be examined. However, the existing data and analysis results from 2004 show that Slovenia met the objective concerning the share of recovered and recycled packaging waste. In 2006, Slovenia also adopted the Decree on the management of packaging and packaging waste and thus introduced several novelties for all persons and organizations involved in packaging waste management, in particular distributors, final users and providers of public municipal waste management services.

